

DOUGLAS J. SOCCIO

Doktorasını felsefe alanında Washington Üniversitesi'nde tamamlayan Soccio, Missouri Üniversitesi'nde ve Lindenwood Üniversitesi'nde profesör olarak çalıştı. Hâlen “karakter” ve “hikmet” üzerine yazılmış eserler üzerinde çalışmaktadır. Ayrıca Ocak 2001'den beri *Record Searchlight* gazetesindeki “felsefe köşesi”nde yazıları yayımlanmaktadır. *Hikmetin Yayımları* (*Archetypes of Wisdom*)'nın yanı sıra yayımlanan eserleri arasında *How to Get the Most Out of Philosophy* (*Felsefeden En İyi Nasıl Faydalanılır*) ve Vincent E. Barry ile birlikte yazdığı *Practical Logic* (*Pratik Mantık*) bulunmaktadır. Kitaplarıyla ilgili görüşlerinizi bildirmek isterseniz djsoccio@myredding.com adresine e-posta gönderebilirsiniz.

KEVSER KIVANÇ KARATAŞ

İlk ve orta öğrenimini Aydın'da tamamladıktan sonra İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu. İstanbul'da çeşitli lise-lerde öğretmenlik yapan mütercim, hâlen New York Üniversitesi'nde yüksek öğrenimine devam etmektedir. İngilizce, Arapça ve Farsça bilmektedir.

DUYGU SARI

Lise öğrenimini Özel Bilfen Lisesi'nde tamamlayan Sarı, Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nden mezun oldu. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü'nde yüksek lisans yaptı. Immanuel Kant'ın teistik argümanları eleştirisi ve ahlak argümanını ortaya koyması ile ilgili tez çalışması olan Sarı, hâlen ulusal bir gazetenin yazı işleri bölümünde çalışmaktadır.

kaknüs yayınları: 442

felsefe: 5

isbn: 978-975-256-237-0

yayıncı sertifika no: 11216

1. basım; 2010, istanbul

2. basım; 2020, istanbul

kitabın adı: felsefeye giriş: hikmetin yapıtaşları

kitabın orjinal adı: *archetypes of wisdom: an introduction to philosophy*

kitabın yazarı: douglas j. socio

ingilizce aslından çeviren: kevser kıvanç karataş

copyright © 2007, cengage publishers inc.

türkçe yayın hakları: kaknüs yayınları © 2010

yayın yönetmeni: seda darcan çiftçi

tashih: duygu sarı

teknik hazırlık: mustafa sabri saldamlı

kapak düzeni: kaknüs ajans

baskı: alemdar ofset

cilt: çevik matbaacılık

bütün yayın hakları saklıdır.

bu kitap telif sahibinin izni olmaksızın kısmen ya da tamamen yeniden basılamaz,
herhangi bir kayıt sisteminde saklanamaz, hiçbir şekilde elektronik, mekanik,
fotokopi ya da başka türlü bir araçla çoğaltılıp iletilemez.

kaknüs yayınları

kızılkulesi yayıncılık ve tanıtım hiz.

merkez: mimar sinan mah., selâmi ali efendi cad., no: 33, üsküdar, istanbul

tel: (0 216) 341 08 65 kitap@kaknus.com.tr

dağıtım: çatalçeşme sk., defne han, no: 27/3, çağaloğlu, fatih, istanbul

tel: (0 212) 520 49 27 satis@kaknus.com.tr

www.kaknus.com.tr

    /kaknusyayinevi

DOUGLAS J. SOCCIO

FELSEFEYE GİRİŞ

Hikmetin Yapıtaşları

Türkçesi:

Kevser Kıvanç Karataş

*Bana ruhun öneminin filozofların düşünebildiklerinden
daha fazlası olduğunu gösteren Margaret'a.
Ruhunu örtmediğin için teşekkürler.*

İÇİNDEKİLER

1. Bölüm

 FELSEFE ve HİKMETİ ARAMAK	27
Bu Kitaptan Ne Bekliyoruz?	29
Felsefenin Alanları	31
Felsefi Arketipler	33
Filozoflar Hep Erkek mi Olur?	37
Felsefe ve Hakikati Aramak	39
Tüm Bunlar Sadece Kanaat Meselesi midir?	40
Hikmet, Bilgi ve İnanç	43
<i>Bilgisizlik Bir Tercih Değildir</i>	46
Ana Fikrin Özeti	47
Düşünceler	48
İnternet Kaynakları	48
Klasik Temalara Genel Bakış	49
Doğa ve Gelenek	51
Geçmişten Alınacak Güncel Dersler	52
Yetkinliği Aramak	54
Mutluluğu Aramak	54

2. Bölüm

 ASYALI BİLGELER: LAO-TZU, KONFÜÇYÜS ve BUDDHA	57
Yeryüzü ve Cennetin Uyumu	58
Bilgelik	60
Hiçbir şey Yapmayan Bilge: Lao-Tzu	63

Yol	64
<i>İnsanlar Onun Hakkında Konuşmadan Duramazlar</i>	66
Tersine Çevirme Yöntemi	68
<i>Yin'i Yang'a Tercih Etmek</i>	70
<i>Görelî Zıtlıkların Birleşimi</i>	71
Hareketsizlik Yöntemi	73
Toplumcu Âlim: Konfüçyüs.....	76
<i>Üstat</i>	78
Konfüçyüs'e Göre Hümanizm ve Altın Orta	79
Erdem ve Törem (Küttören)	83
Chun-tzu Örneği	84
İnsanlık Silsilesi	86
Buddha	88
<i>Siddhartha Soruların Peşinden Gidiyor</i>	90
<i>Uzun Arayış</i>	91
Bodhisattva	93
<i>Buddha'nın Ölümü</i>	96
Tatminsizlik ve Karma.....	98
Dört Yüce Hakikat	101
Sekiz Katlı Yüce Yol.....	102
Buddha'nın Mirası	108
Buddha'nın Açıklamadığı Şey	110
Yorum	113
Ana Fikrin Özeti	115
Düşünceler	116
İnternet Kaynakları	117

3. Bölüm

SOKRATES ÖNCESİ SOPHOS

Sophos'tan Filozofa	121
Genel Bir Kural Arayışı	123
Rasyonel Söylem	124
Değişim Problemi	127
Logos	128
Görünüş ile Gerçeklik Ayrımı	132

Tek	133
<i>Varlık ve Değişim</i>	137
Çokluk	139
<i>Zihin</i>	140
Atom ve Boşluk	141
<i>Akıl ve Zorunluluk</i>	144
<i>Doğa ve Uzlaşım</i>	144
Yorum	145
Ana Fikrin Özeti	146
Düşünceler.....	148
İnternet Kaynakları	148

4. Bölüm

 BİR SOFİST: PROTAGORAS.....	149
Profesyonel Eğitimcilerin Ortaya Çıkışı	153
Sofistler	155
<i>İktidar ve Eğitim</i>	156
Görecilik	160
Pragmacı Protagoras	162
Ahlaki Gerçekçilik: Güç Haklıdır	169
Üstün İnsan Öğretisi	170
Yorum	174
Ana Fikrin Özeti	177
Düşünceler.....	177
İnternet Kaynakları	178

5. Bölüm

 ÂLİM BİR ADAM: SOKRATES	179
Sokrates'in Genel Karakteri	182
<i>Atina'da Yalın Ayak</i>	185
<i>En Sıra Dışı Baba ve Eş</i>	187
<i>Arketipik Birey</i>	188

Eğitici ve Öğretileri	192
Sokratesçi Yöntem (Diyalektik)	194
<i>Sokratesçi İroni</i>	196
Sokrates İş Başında	197
<i>Sophos ve Sofist</i>	199
Sorgulanmamış Hayat	204
<i>Sokratesçi Bilgisizlik</i>	205
<i>İnsani Hikmetin Gücü</i>	208
Ruh Hekimi	210
<i>Hiç Kimse Bilerek Kötülük Yapmaz</i>	211
<i>Erdem Hikmettir</i>	213
Sokrates'in Yargılanması ve Ölümü	217
<i>Sokrates'in Ölümü</i>	220
Yorum	224
Ana Fikrin Özeti	226
Düşünceler	227
İnternet Kaynakları	228

6. Bölüm

FILOZOF-KRAL: PLATON

229

Platon'un Hayatı ve Eserleri	233
<i>Aristokrasinin Çöküşü</i>	234
<i>Platon'un Hayal Kırıklığı</i>	236
<i>Akademia</i>	237
Platon'un Bilgi Kuramı	238
<i>Platon'un İkicil Çözümü</i>	239
Bilgi ve Varlık	240
Formlar (ya da İdealar) Kuramı	241
<i>Nedir Bu Formlar?</i>	242
<i>Platon'un Formlara Neden İhtiyacı Var?</i>	245
<i>Bilgi ve Kanaat</i>	247
<i>Anlaşmazlığa Düştüğümüzde Ne Olur?</i>	247
Ayrık Çizgi	249
<i>Farkındalık Seviyeleri</i>	251

Güneş Benzetmesi	253
Mağara Benzetmesi	256
Bilgeliğin Kuralı	259
<i>Adaleti Arayış</i>	261
<i>İşlev ve Mutluluk</i>	262
<i>Filozofun Devleti</i>	263
<i>Ruhun Üç Sınıfı</i>	264
<i>Temel Erdemler</i>	265
Demokrasinin Esası	266
<i>Dengesizlik Sarkacı</i>	269
<i>Aşırılık Tiranlığı</i>	271
Yorum	273
Ana Fikrin Özeti	274
Düşünceler	275
İnternet Kaynakları	276

7. Bölüm

BİR NATÜRALİST: ARİSTOTELES

Eserleri	279
Aristoteles'in Hayatı	279
Lykeion	281
Natüralist	283
Doğal Değişimler	285
<i>Form (Biçim)</i>	285
<i>Madde</i>	287
<i>Değişim</i>	288
Aristoteles'in Açıklamalar Hiyerarşisi	290
Dört Neden	291
<i>Maddesel Neden</i>	292
<i>Biçimsel Neden</i>	293
<i>Etkin Neden</i>	294
<i>Ereksel Neden</i>	294
Entelekheia	295
Ruhlar Hiyerarşisi	296

Doğal Mutluluk	298
İyi	300
Teleolojik Düşünce	302
İyi İlmi	303
Eudaimonia.....	304
İyi Yaşam Bir Süreçtir	307
Hedefi İsbet Ettirmek.....	308
Ölçülülük (İlmîlilik) İlkesi	309
Karakter ve Alışkanlık	311
Ölçülülüğü Uygulamak	313
Yorum	316
Ana Fikrin Özeti	317
Düşünceler.....	318
İnternet Kaynakları	319

8. Bölüm

STOACILAR: EPIKTETOS ve MARKUS AURELIUS

Hazcılık	324
Hayatın Anlamı Hazır	325
Epikuroşçuluk	327
Hayat Kalitesi.....	329
Stoacılığın Kinik Kökenleri	332
Hikmeti Keşif	335
Epiktetos: Kölelikten Bilgelige.....	337
Markus Aurelius: Filozof-Kral	340
Yazgının Belirlediği Hayat	342
Stoacı Logos	345
Tarafsız Rasyonel İrade	346
Stoacı Hikmet.....	349
Kontrol ve Etki Farkı	350
Bazı Şeyler Bizim Kontrolümüzde Değildir	353
Bazı Şeyler Kontrolümüz Altındadır	355
İlişkiler	356
Her şeyin Bedeli Var.....	359

<i>Cefa ve Cesaret</i>	360
Epiktetos'un Dünyası.....	363
Yorum	366
Ana Fikrin Özeti	369
Düşünceler.....	371
İnternet Kaynakları	372

9. Bölüm

BİR ÂLİM: THOMAS AQUINAS	373
Tanrımerkezli Evren	376
<i>Değişimin Nüveleri</i>	377
Augustine: İki Dünya Arasında	380
<i>Gurur ve Felsefe</i>	383
Thomas Aquinas'ın Hayatı.....	386
<i>Bir Dominikli</i>	386
<i>Paris Üniversitesi</i>	388
<i>Albertus Magnus: Evrensel Bilgin</i>	389
<i>Âlimin Görevi</i>	390
Bilgenin Hikmeti	391
İnsanlar Manevi Konular Hakkında Neden Tartışırlar?	394
<i>Tanrı ve Doğal Akıl</i>	395
Tanrı'nın Varlığını İspatlamak.....	396
<i>Birinci Sav: İlk Hareket Ettirici Argümanı</i>	397
<i>İkinci Sav: İlk Neden Argümanı</i>	398
<i>Üçüncü Sav: Olumsuzluk Argümanı</i>	400
<i>Dördüncü Sav: Yetkinlik Dereceleri Argümanı</i>	402
<i>Beşinci Sav: Teleolojik Argüman</i>	404
Beş Yol Üzerine Yorum	405
Doğal Tanrıbilimin Zorlukları.....	408
<i>Kötülük Problemi</i>	410
Yorum	415
Ana Fikrin Özeti	417
Düşünceler	418
İnternet Kaynakları	419

Modern Temalara Genel Bakış	421
Akıl, Reform ve Devrim	422
<i>Reform</i>	422
<i>Kopernik Devrimi</i>	424
<i>Bu Durumda Biz Neredeyiz?</i>	426

10. Bölüm

BİR RASYONALİST: RENÉ DESCARTES	429
Otorite Sorunu	430
René Descartes: Yalnız Bilge	432
Rasyonalizm	434
<i>Düzensiz Düşünmeye Karşı</i>	435
Kuşku Yöntemi	439
Kartezyen “Ben” ve Yöntemsel Kuşkuculuk	441
<i>Hakikatin Ölçütü</i>	442
<i>Doğuştan Gelen İdealar</i>	443
Kartezyen Yaratılış	444
<i>Bunların Hepsini Bir Rüya Olabilir mi?</i>	446
<i>Kötü Cin</i>	448
<i>Düşünüyorum, Öyleyse Varım</i>	449
Tanrı'ya Dair Doğuştan Var Olan İdea	451
<i>Mükemmelliğin Mükemmel İdeası</i>	453
<i>Descartes'in Ontolojik Argümanı</i>	457
<i>Dünyayı Yeniden Yapılandırmak</i>	458
Kartezyen Köprü	460
Kartezyen İkicilik	461
Zihin-Beden Sorunu	462
Evrenden Mekanizmaya	464
Yorum	468
Ana Fikrin Özeti	469
Düşünceler	471
İnternet Kaynakları	471

11. Bölüm

 BİR KUŞKUCU: DAVID HUME	473
John Locke	477
<i>Deneyim Tüm İdeaların Esasıdır</i>	479
<i>Locke'un Doğuştan Gelen İdealara İtirazı</i>	480
<i>Locke'un İkiciliği</i>	482
<i>Birincil ve İkincil Nitelikler</i>	484
<i>Locke'un Benmerkezcilik Çıkması</i>	485
George Berkeley	487
David Hume: İskoçyalı Kuşkucu	492
<i>Kuşkuculuğun Şaheseri</i>	493
<i>Dürüst Bir Adam</i>	495
Hume'un Kuşkucu Deneyciliği	499
<i>İzlenimler ve Düşünceler</i>	500
<i>Deneyci Anlam Ölçütü</i>	501
<i>Benlik</i>	502
<i>Bireysel Ölümsüzlük</i>	503
Aklın Sınırları	504
Bilimin Sınırları	507
Tanrıbilimin Sınırları	509
Ahlakın Sınırları	512
<i>Olgular, Sadece Olgular</i>	514
<i>Ahlaki Duyarlılıklar</i>	516
<i>Egoizme Reddiye</i>	517
Yorum	520
Ana Fikrin Özeti	522
Düşünceler.....	523
İnternet Kaynakları	524

12. Bölüm

 BİR EVRENSELÇİ: IMMANUEL KANT	525
<i>Profesör Kant</i>	528
<i>Yalnız Bir Yazar</i>	530

Felsefede Bir Skandal	532
Kant'ın Kopernik Devrimi	535
<i>Eleştirel Felsefe</i>	538
<i>Fenomen ve Numen</i>	539
<i>Aşkınısal İdealar</i>	540
<i>Nesnel Deneyim</i>	543
Ahlak Metafiziği	545
<i>İçimizdeki Ahlak Yasası</i>	547
<i>İyi Niyet</i>	549
<i>Beğeni, İstek ve İradenin Eylemleri</i>	551
Ödev Ahlakı	552
<i>Koşullu Buyruk</i>	554
<i>Koşulsuz Buyruk</i>	556
<i>Amaçlar Krallığı</i>	557
Kantçı Adalet Kuramı	560
<i>Aile Adaleti Hakkında Ne Söylenbilir?</i>	563
Yorum	565
Ana Fikrin Özeti	569
Düşünceler	570
İnternet Kaynakları	571

13. Bölüm

 BİR YARARCI: JOHN STUART MILL	573
Toplumsal Hazcılık	575
Felsefe ve Sosyal Reform	578
Yarar İlkesi	579
<i>Haz Hesabı</i>	581
<i>Toplumsal Kaygının Egoist Temeli</i>	582
<i>Esas Soru Şudur: Onlar Acı Çekebilirler mi?</i>	584
John Stuart Mill	586
<i>Mill'in Bunalımlı Zamanları</i>	589
<i>Telafi ve Uyum</i>	590
Geliştirilmiş Yararcılık	592
<i>Daha Üstün Haz</i>	595
<i>Daha Düşük Haz</i>	596

Özgecilik ve Mutluluk	598
<i>Yararcı Sosyal Mantık</i>	600
<i>Mutluluk ve Katıksız Memnuniyet</i>	603
Mill'in Daimi İyimserciliği	604
Yorum	606
Ana Fikrin Özeti	609
Düşünceler	610
İnternet Kaynaklar	611

14. Bölüm

 BİR MADDECİ: KARL MARKS	613
Bir Lider	615
<i>Marks'ın Hegelci Kökenleri</i>	616
<i>Diğer Etkiler</i>	618
<i>Avare</i>	619
<i>Freidrich Engels</i>	621
<i>Savunma</i>	622
Diyalektik Maddecilik	624
<i>Ekonomik Belirlenimcilik</i>	626
Kapitalizmin Eleştirisi	631
<i>Burjuva Sınıfı ve Proletarya</i>	633
<i>Atanma ve Sınıf Mücadelesi</i>	636
<i>Yabancılaşma</i>	640
<i>Türsel Yaşam</i>	643
Yorum	646
Ana Fikrin Özeti	648
Düşünceler	649
İnternet Kaynakları	650

15. Bölüm

 BİR VAROLUŞÇU: SOREN KIERKEGAARD	651
Soren Kierkegaard	654
<i>Ailenin Üzerindeki Lanet</i>	655

<i>Evrensel Formül</i>	657
<i>Kierkegaard'ın Eserleri</i>	659
<i>Bir Hristiyan</i>	661
<i>Birey</i>	662
Öznellik Olarak Hakikat	665
<i>Nesnellik Yanlıştır</i>	667
<i>Şimdiki Zaman</i>	669
<i>Erdemsel Eşitlik Çağı</i>	670
Özne Olmak	674
Yaşam Yolunun Uğrakları	680
<i>Estetik Uğrak</i>	682
<i>Etik Uğrak</i>	684
<i>Dinî Uğrak</i>	686
Tehlikeli Şeyler	690
Yorum	692
Ana Fikrin Özeti	694
Düşünceler	695
İnternet Kaynakları	695

16. Bölüm

BİR PRAGMACI: WILLIAM JAMES

Karakteristik Bir Amerikalı Filozof	699
<i>Filozofun Eğitimi</i>	699
Kahraman Filozof	703
Avukat Filozof	705
Charles Sanders Peirce	706
<i>Peirce'in "Pragmatizmi"</i>	707
<i>Anlam Kuramı Pragmatizm</i>	708
Pragmacılık	709
<i>Pragmacı Yöntem ve Felsefe</i>	710
<i>İnancın Keyfiyeti</i>	713
<i>İnanma İsteği</i>	716
<i>Fikirler Hakikat Hâline Gelir</i>	717
<i>Belirlenimciliğin Çıkması</i>	720
<i>İçkin Özgürlük Hissi</i>	722

<i>Ahlak ve İyilik</i>	724
<i>Kahramanca Hayat</i>	726
Pragmacı Din	728
<i>Dinî Çıkılmaz</i>	729
Hakikat Daima Kişiseldir	731
<i>Tehlike Sinyalleri</i>	732
Yorum	734
Ana Fikrin Özeti	737
Düşünceler	738
İnternet Kaynakları	739

17. Bölüm

BİR FİLOZOF KARŞITI: FRIEDRICH NIETZSCHE

741

Aykırı Biri	744
<i>Akademinin Ötesinde</i>	747
<i>Trajik İyimserlik</i>	748
<i>Böyle Buyurdu Zerdüşt</i>	749
<i>Son Filozof</i>	753
Hakikat Bir Perspektif Meselesidir	754
Nesnelliği Eleştiri	756
Güç İstenci.....	759
Modernliğin Hastalıkları	760
<i>Ahlak Sorunu</i>	761
<i>Genellenmiş Fayda Sorunu</i>	763
Tanrı Öldü	766
Üstinsan	770
Köle Ahlakı	772
<i>Hınc</i>	773
Efendilik Ahlakı	777
Amor Fati (Yazgını Sev)	780
Yorum	781
Ana Fikrin Özeti	783
Düşünceler	784
İnternet Kaynakları	784

18. Bölüm

YİRMİNCİ YÜZYIL: LUDWIG WITTGENSTEIN ve MARTIN HEIDEGGER 785

İki Felsefi Yaklaşım	789
Ludwig Wittgenstein	790
<i>Cambridge ve Tractatus</i>	792
<i>Felsefeyi Sorgularken</i>	795
Neden Bahsediyorsunuz?	796
<i>Tractatus</i>	798
Wittgenstein'in Değişimi	802
Martin Heidegger	804
<i>Kök ve Temel</i>	805
<i>Düşünce Hayata Yeniden Geliyor</i>	811
<i>Heidegger'in Çocukları</i>	814
Fenomenoloji: Varlıkların İlmi	817
Dasein	820
Varlığın Anlamı Nedir?	823
Tavır Sahibi Varlık	825
<i>Varoluş</i>	827
<i>Önümüzde-Hazır-Şey</i>	828
<i>Ayarlanmak</i>	831
İnsan Olmanın Yükü	832
<i>Kaygı</i>	833
<i>"Herkes" Alanı</i>	835
<i>Boş Konuşma ya da Gevezelik</i>	836
Sahicilik	839
Biz Bir Söyleşiyiz	841
Felsefeyi Yitiriyor muyuz? (Bir Kelime Oyunu)	844
Ana Fikrin Özeti	846
Düşünceler	848
İnternet Kaynakları	850
Dipnotlar	851
Sözlük	875
İndeks	893